gemeente Winterswijk

besluit

onderwerp: Programmabegroting 2027

datum besluit door college B&W: 28 september 2026

besluit:
Aan de raad voor te stellen:
1. De programmabegroting 2027-2030 vast te stellen en daarmee:
    a. de baten, de lasten, de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves voor 2027 per programma te autoriseren;
    b. de investeringskredieten voor 2027, zoals opgenomen in bijlage 4 ‘Investeringen’ in de begroting, beschikbaar te stellen;
    c. een bedrag van € 1.096.000 te onttrekken aan de algemene reserve vanuit het surplus om te komen tot een sluitende begroting.
2. De bijlage ‘Lijst grote projecten 2026 t.b.v. begroting 2027-2030’ vast te stellen.
3. Het college te mandateren tot het onttrekken van middelen aan bestemmingsreserves.
4. De bijlage ‘Actualisatie voorwaarden aanwending bestemmingsreserve Instandhouding voorzieningen’ vast te stellen.

overwegingen college indien besluit afwijkend is van het ambtelijk voorstel:

paraaf secretaris:	

B&W-nota

aanleiding:

Voor ligt de concept-programmabegroting 2027 – 2030. Met deze begroting voert het college in 2027 financieel solide beleid. Het college bouwt voort op het bestaande beleid en geeft een extra impuls aan de vier thema's die in het Hoofdlijnenakkoord 'Bouwen aan morgen' zijn opgenomen. Deze thema's worden in concrete activiteiten uitgewerkt en aan de raad voorgelegd in de vorm van een Uitvoeringsplan. Dit plan, inclusief de financiële consequenties wordt in het 1e kwartaal van 2027 aan de raad voorgelegd.

Met de gemeenteraadsverkiezingen in maart van dit jaar staan wij aan het begin van de bestuursperiode 2027 – 2030. We richten ons de komende jaren op de jonge inwoners van ons dorp, een toekomstbestendig buitengebied, een sterke samenleving en ruimte om te wonen, te werken en te ontmoeten. Deze vier thema's bouwen voort op het bestaand beleid. Dit betekent dat de projecten die in uitvoering zijn, worden voortgezet en dat de plannen die samen met de raad en de samenleving zijn ontwikkeld uitvoering krijgen.

Ruimte om te wonen, te werken en te ontmoeten krijgt vorm door te investeren in de openbare ruimte en maatschappelijke voorzieningen. In 2027 wordt verder gewerkt aan de realisatie van de woningbouwopgave in Winterswijk. Bestaande projecten zoals de woningbouw aan de Europalaan en De Rikker komen in een volgende fase. We staan open voor nieuwe initiatieven en benutten kansen als deze zicht voordoen. De gemeente ontwikkelt het bedrijventerrein Arrisveld en start met de voorbereidingen van de vernieuwing van de wijk Bargerbosch. Hier wordt groot onderhoud aan zowel de wegen, de rioleringen en de groenvoorzieningen uitgevoerd. Ook voor een toekomstbestendig buitengebied staat Winterswijk voor grote opgaven. We beschermen graag het unieke cultuurlandschap. We zien dat de druk op landbouw, natuur en leefbaarheid toenemen. Dit betekent dat we soms keuzes moeten maken. Niet alles kan en past binnen het grondgebied van Winterswijk. Daarom gaan we aan de slag met een Omgevingsvisie voor het geheel Winterswijk. Uw raad heeft in 2026 €18 miljoen beschikbaar gesteld voor investeringen in bouw en renovatie van schoolgebouwen. Wij bouwen verder aan het Integraal Kindcentrum in Winterswijk Zuid-West. We starten met de planvorming voor de renovatie van basisschool 't Kempken in Meddo. Ook werken we de plannen voor de buurtschapsschool Woold en Vrijeschool De Esch verder uit.

Voor het sociaal domein zijn uitvoeringsprogramma sociaal domein, het beleidsplan Armoedevrij, het project Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten (BOSS) en het project Aanvullende Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA) een belangrijke basis voor de programma's sociaal krachtig Winterswijk en meedoen in Winterswijk. Met investeringen in jeugd, sociale kracht en weerbaarheid brengen we extra accenten aan. In 2027 werken we verder aan het vormen van sterke lokale teams met als doel de integrale toegang te verbeteren en zo onze inwoners beter te ondersteunen. Ook werken we verder aan de Hervormingsagenda Jeugd, De focus ligt daarbij op het normaliseren van hulpvragen, het inzetten op preventie en het vergroten van de zelfredzaamheid van inwoners en hun netwerk. Gemeenten staan voor toenemende onzekerheden; daarom zijn we gestart met het versterken van weerbaarheid en veerkracht van onze inwoners, onze samenleving en onze gemeentelijke organisaties, zodat Winterswijk ook bij crises, maatschappelijke spanningen en andere onverwachte ontwikkelingen sterk en goed voorbereid blijft. Dit krijgt in 2027 vervolg.

Wij continueren de versterking van onze dienstverlening, versterken onze organisatie en reduceren de kwetsbaarheden in de bedrijfsvoering en ambtelijke organisatie. Wij verbeteren onze bedrijfscontinuïteit en digitale toegankelijkheid. Wij standaardiseren processen in de aanloop naar de aanbesteding van diverse geautomatiseerde systemen. Hiervoor zijn in de begroting van 2027 middelen gereserveerd. De regionale samenwerking krijgt verder vorm. Met de nieuwe Flexpool Regio Achterhoek worden we beter in staat flexibel in te spelen op personele capaciteitsvraagstukken. Het amendement over het Grenslandcollege, die door uw raad is ingediend bij de behandeling van de Kaderbrief 2027, is in de begroting verwerkt.

Onze financiële positie is solide. Wij beschikken over een ruime reservepositie. De ontwikkeling van de lokale lasten wordt beperkt tot een trendmatige stijging. De riool- en afvalheffing zijn kostendekkend. De toeristen- en forensenbelasting blijven gelijk. De structurele begrotingsruimte voor de jaren 2028 en daarna vormen een aandachtspunt. Voor het jaar 2027 presenteren we een sluitende begroting. Wij maken gebruik van de mogelijkheid om een deel van het surplus in de algemene reserve in te zetten als structureel dekkingsmiddel. De meerjarenramingen voor 2028 – 2030 zijn nog niet sluitend. Wij voldoen hiermee aan de adviezen van de VNG en de kaders van de Provincie Gelderland.

Bij de behandeling van de Kaderbrief 2027 is door uw raad een amendement aangenomen voor het

beschikbaar stellen van een subsidie aan het Grenslandcollege. De financiële consequentie van dit amendement is verwerkt in deze begroting.

---

voorstel:
Aan de raad voor te stellen:
1. De programmabegroting 2027-2030 vast te stellen en daarmee:
    a. de baten, de lasten, de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves voor 2027 per programma te autoriseren;
    b. de investeringskredieten voor 2027, zoals opgenomen in bijlage 4 ‘Investeringen’ in de begroting, beschikbaar te stellen;
    c. een bedrag van € 1.096.000 te onttrekken aan de algemene reserve vanuit het surplus om te komen tot een sluitende begroting.
2. De bijlage ‘Lijst grote projecten 2026 t.b.v. begroting 2027-2030’ vast te stellen.
3. Het college te mandateren tot het onttrekken van middelen aan bestemmingsreserves.
4. De bijlage ‘Actualisatie voorwaarden aanwending bestemmingsreserve Instandhouding voorzieningen’ vast te stellen.

---

beoogd effect:
Met dit voorstel wordt voldaan aan art. 191 Gemeentewet en art. 2 van de Financiële verordening van de gemeente Winterwijk, waarin is bepaald dat de gemeenteraad de programmabegroting vaststelt.

---

argumenten:
1.1.a. De raad autoriseert de baten en lasten per programma.
In de gemeentewet en de financiële verordening is bepaald dat de baten en lasten op programmaniveau door de raad worden geautoriseerd. Ook het vaststellen van de mutaties van de reserves is voorbehouden aan de raad. Bij ieder programma treft u een overzicht aan met de baten en lasten en de mutaties van de reserves per programma. Dit overzicht betreft zowel de realisatie van het voorgaande jaar (2025), de ontwikkeling van het lopende begrotingsjaar (2026), het aanstaande begrotingsjaar (2027) en de meerjarenramingen (208 tot en met 2030). Per programma wordt een toelichting gegeven op de wijzigingen in de begroting ten opzichte van die van het vorig jaar.

Bij de behandeling van de Kaderbrief 2027 is door de raad een amendement aangenomen voor het verstrekken van subsidie aan het Grenslandcollege van voor de schooljaren 2026/ 2027 en 2027/ 2028. De financiële consequentie van dit amendement is in de begroting 2027 verwerkt.

1.1.b. De raad stelt investeringskredieten beschikbaar.
In Bijlage 4 van de begroting is een overzicht van de investeringskredieten met een toelichting opgenomen. Met het vaststellen van de begroting stelt de raad ook de kredieten voor het jaar 2027 beschikbaar. De kredieten voor de jaren daarna zijn indicatief en zijn bedoeld om een goed beeld te geven van de meerjarige ontwikkeling van de lasten in de begroting. De kredieten voor de jaren na 2027 worden door de raad in die specifieke jaren beschikbaar gesteld.

1.1.c. Onttrekking surplus aan de algemene reserve.
Het surplus in de algemene reserve is het verschil tussen de totale omvang van de algemene reserve en het benodigd weerstandsvermogen. Van dit surplus mag maximaal 10% worden benut als structureel dekkingsmiddel. Voor 2027 is hiervoor € 2,7 miljoen beschikbaar. Hierbij geldt als aanvullende voorwaarde dat de minimale solvabiliteit 20% bedraagt. Aan deze voorwaarde wordt voldaan. Hierdoor kan € 1.096.000 aan de algemene reserve worden onttrokken en worden ingezet tot het presenteren van een sluitende begroting voor het jaar 2027.

Algemene reserve en surplus 2027	
Saldo algemene reserve voor begroting 2027 per 1 januari 2027	30.475.000
Benodigde weerstandscapaciteit (zie risicotabel)	3.322.500
Indicatie surplus algemene reserve	27.152.500
Beschikbaar als structureel dekkingsmiddel	2.715.250

2.1. De raad stelt met de begroting de lijst met grote projecten vast.
De lijst met grote projecten voor 2027 is op 3 september 2026 in een raadsbijeenkomst toegelicht en besproken.

3.1. Het college te mandateren tot het onttrekken van middelen aan bestemmingsreserves.
De raad heeft de bevoegdheid tot het vormen van bestemmingsreserves. De raad besluit eveneens tot het onttrekken van middelen aan bestemmingsreserves. Dit heeft als consequenties dat projecten niet kunnen worden gestart voordat hiervoor een besluit door de raad is genomen. Teneinde geen onnodige vertraging in projecten op te lopen, is het voorstel het college voor het begrotingsjaar 2027 te autoriseren tot het onttrekken van middelen aan reserves ten behoeve van projecten die naar hun doel in lijn liggen met het doel van de bestemmingsreserve. Het college informeert de raad over besluitvorming tot onttrekking aan een bestemmingsreserve in de P&C-documenten.

4.1. De bestemming van de bestemmingsreserve Instandhouding voorzieningen te actualiseren.
Met de begroting 2025 is de bestemmingsreserve Instandhouding voorzieningen ingesteld ten behoeve van de basisscholen die onder het IHP vallen. Met de begroting 2026 is de bestemmingsreserve IHP ingesteld. Hierdoor is een overlap van doelstellingen tussen beide reserves ontstaan. Het voorstel is de voorwaarden van de bestemmingsreserve Instandhouding voorzieningen specifiek te actualiseren (zie bijlage 7).

---

kanttekeningen:
Niet van toepassing.

---

financiën:
Het financieel perspectief van de concept begroting voor de jaren 2027 – 2030 ziet er als volgt uit:

x € 1.000	2027	2028	2029	2030
Stand 1e prognose 2026	-1.465	-3.347	-3.989	-3.989
Wijzigingen Begroting 2027	1.465	1.138	1.611	2.264
Begrotingssaldo 2027-2030	**0**	**-2.210**	**-2.378**	**-1.725**
Waarvan incidenteel	0	-39	43	0
Waarvan structureel	0	-2.171	-2.422	-1.725

Met de inzet van het surplus van de algemene reserve is de begroting voor 2027 sluitend. Deze onttrekking aan de algemene reserve dient ter dekking van het tekort van € 1.096.000. Hiervan heeft € 1.081.000 een structureel en € 15.000 een incidenteel karakter. Het negatief begrotingssaldo neemt de komende jaren toe. Op basis van de huidige informatie bedraagt het tekort in 2028 € 2,2 miljoen en in 2028 € 2,3 miljoen. Vanaf 2030 verwachten we dat het tekort daalt naar € 1,7 miljoen.

---

communicatie:
Na positieve besluitvorming door het college wordt een persmoment georganiseerd.

---

betrokkenenparagraaf:
In algemene zin worden met de vaststelling van de begroting 2027 de voorwaarden gecreëerd om de voorzieningen voor inwoners, bedrijven en instellingen in de gemeente in stand te houden.

---

relatie met andere besluitvorming/projecten/beleid:
In deze begroting zijn de mogelijke effecten die voortvloeien uit het Uitvoeringsplan nog niet verwerkt. Wijzigingen van beleid en de financiële consequenties daarvan worden in 2027 in een separaat voorstel aan het college en de raad voorgelegd.

vervolg:
De bestuurlijke planning ziet er als volgt uit:

- 28 september 2026: vaststelling conceptbegroting in college van B & W
- 30 september 2026: toelichting op de conceptbegroting aan de pers
- 7 oktober 2026: begrotingscarrousel (technische vragenronde)
- 14 oktober 2026 financiële raadscommissie
- 22 oktober 2026: algemene raadscommissie
- 3 november 2026: 1e behandeling raad
- 5 november 2026: besluitvorming raad

Na vaststelling van de begroting door de raad wordt deze in het kader van het financieel toezicht aan Gedeputeerde Staten van Gelderland en het CBS toegezonden.

De voortgang en evaluatie van de activiteiten in de begroting vindt plaats in de planning en control-cyclus en krijgt invulling door de twee bestuursrapportages en de jaarstukken.

bijlagen:

1. Programmabegroting 2027 – 2030
2. Lijst Grote Projecten 2026 t.b.v. begroting 2027-2030
3. Begroting in Beeld 2027
4. Concept persbericht
5. Raadsvoorstel
6. Concept raadsbesluit
7. Actualisatie voorwaarden aanwending bestemmingsreserve Instandhouding voorzieningen